ROZHODNUTÍ RADY

ze dne 26. dubna 2010,

kterým se doplňuje Schengenský hraniční kodex, pokud jde o ostrahu vnějších námořních hranic v kontextu operativní spolupráce koordinované Evropskou agenturou pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie

(2010/252/EU)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) [1], a zejména na čl. 12 odst. 5 tohoto nařízení,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Účelem ostrahy hranic je zabránit nedovolenému překračování hranic, čelit přeshraniční trestné činnosti a zadržovat osoby, které překročily hranice nezákonně, nebo přijímat vůči těmto osobám jiná opatření. Ostraha hranic by měla účinně bránit osobám v obcházení kontrol na hraničních přechodech, měla by od takového chování účinně odrazovat a odhalovat případy nedovoleného překročení vnějších hranic.

(2) Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (dále jen „agentura“) odpovídá za koordinaci operativní spolupráce mezi členskými státy v zájmu snazšího uplatňování práva Unie, mimo jiné v oblasti ostrahy hranic. V kontextu operativní spolupráce koordinované agenturou a v zájmu jejího posílení jsou zapotřebí dodatečná pravidla, pokud jde o činnosti související s ostrahou hranic prováděné námořními a leteckými jednotkami jednoho členského státu na námořní hranici jiného členského státu.

(3) V souladu s nařízením (ES) č. 562/2006 a s obecnými zásadami práva Unie by opatření přijatá v průběhu operace související s ostrahou hranic měla být přiměřená sledovaným cílům a plně respektovat základní práva a práva uprchlíků a žadatelů o azyl, mezi něž patří zejména zákaz navracení. Členské státy jsou vázány ustanoveními *acquis* v oblasti azylu, zejména ustanoveními směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka [2], pokud jde o žádosti o azyl podané na území členských států, včetně hranic nebo tranzitních prostor.

(4) Evropská rada na zasedáních ve dnech 18. a 19. června 2009 a 29. a 30. října 2009 zdůraznila potřebu posílených operací hraniční kontroly koordinovaných agenturou a potřebu jasných pravidel pro zapojování do společného hlídkování. Evropská rada rovněž v červnu zdůraznila, že je zapotřebí pravidel pro vyloďování zachráněných osob.

(5) V úvahu by se měla vzít skutečnost, že operace související s ostrahou hranic koordinované agenturou jsou prováděny v souladu s operačním plánem a časovým plánem a instrukcemi vydanými koordinačním centrem, v němž jsou zúčastněné členské státy a agentura zastoupeny, a že před začátkem operace je určen jeden nebo více hostitelských členských států, jejichž hranice budou střeženy.

(6) Prováděním tohoto rozhodnutí není dotčeno rozdělení pravomocí mezi Unií a členskými státy a nejsou jím dotčeny závazky členských států podle Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu, Mezinárodní úmluvy o bezpečnosti lidského života na moři, Mezinárodní úmluvy o pátrání a záchraně na moři, Úmluvy Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a jejího protokolu proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, Úmluvy o právním postavení uprchlíků, Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a dalších příslušných mezinárodních nástrojů.

(7) Při provádění operace na moři související s ostrahou hranic může dojít k situaci, kdy bude zapotřebí poskytnut pomoc nalezeným osobám v tísni.

[1] Úř. věst. L 105, 13.4.2006, s. 1.

[2] Úř. věst. L 326, 13.12.2005, s. 13.

(8) V souladu s mezinárodním právem musí každý stát od kapitána lodi plující pod jeho vlajkou vyžadovat, aby, pokud tak může učinit bez vážného ohrožení lodi, její posádky nebo cestujících, poskytl pomoc kterékoli osobě nalezené na moři, která je v nebezpečí života, a co nejrychleji podnikl kroky k záchraně osob v tísni. Taková pomoc by měla být poskytována bez ohledu na státní příslušnost či status osob, jimž má být poskytnuta, nebo na okolnosti, za jakých jsou nalezeny.

(9) S cílem umožnit lepší koordinaci mezi členskými státy účastnícími se operace týkající se takových situací by do tohoto rozhodnutí měly být v zájmu snadnějšího provádění těchto operací začleněny nezávazné pokyny. Tímto rozhodnutím by neměla být dotčena odpovědnost orgánů pověřených pátracími a záchrannými akcemi, včetně odpovědnosti za zajištění koordinace a spolupráce tak, aby zachráněné osoby mohly být dopraveny na bezpečné místo.

(10) Toto rozhodnutí ctí základní práva a dodržuje zásady uznané zejména v Listině základních práv Evropské unie, zejména lidskou důstojnost, zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu, právo na svobodu a bezpečnost, zásadu nenavracení, zákaz diskriminace a práva dítěte. Toto rozhodnutí by měly členské státy uplatňovat v souladu s těmito právy a zásadami.

(11) Jelikož cílů tohoto rozhodnutí, totiž přijetí dodatečných pravidel pro ostrahu námořních hranic prováděnou příslušníky pohraniční stráže za koordinace agentury, nemůže být kvůli rozdílným právním předpisům a praxi uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jich z důvodu nadnárodního charakteru operací může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto rozhodnutí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

(12) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto rozhodnutí, a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí navazuje na schengenské *acquis*, rozhodne se Dánsko v souladu s článkem 4 uvedeného protokolu do šesti měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí, zda je provede ve svém vnitrostátním právu.

(13) Pokud jde o Island a Norsko, rozvíjí toto rozhodnutí ta ustanovení schengenského *acquis* ve smyslu Dohody uzavřené mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis* [1], která spadají do oblasti uvedené v čl. 1 bodě A rozhodnutí Rady 1999/437/ES [2] ze dne 17. května 1999 o některých opatřeních pro uplatňování uvedené dohody.

(14) Pokud jde o Švýcarsko, rozvíjí toto rozhodnutí ta ustanovení schengenského *acquis* ve smyslu Dohody mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přidružení Švýcarské konfederace k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis* [3], která spadají do oblasti uvedené v čl. 1 bodě A rozhodnutí 1999/437/ES ve spojení s článkem 3 rozhodnutí Rady 2008/146/ES [4] ze dne 28. ledna 2008 o uzavření uvedené dohody jménem Evropského společenství.

(15) Pokud jde o Lichtenštejnsko, rozvíjí toto rozhodnutí ta ustanovení schengenského *acquis* ve smyslu Protokolu mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím, Švýcarskou konfederací a Lichtenštejnským knížectvím o přistoupení Lichtenštejnského knížectví k Dohodě mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přidružení Švýcarské konfederace k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis*, která spadají do oblasti uvedené v čl. 1 bodu A rozhodnutí 1999/437/ES ve spojení s článkem 3 rozhodnutí Rady 2008/261/ES [5] ze dne 28. února 2008 o uzavření uvedeného protokolu jménem Evropského společenství.

(16) Toto rozhodnutí rozvíjí ta ustanovení schengenského *acquis*, kterých se neúčastní Spojené království v souladu s rozhodnutím Rady 2000/365/ES ze dne 29. května 2000 o žádosti Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, aby se na ně vztahovala některá ustanovení schengenského *acquis* [6]. Spojené království se tedy nepodílí na jeho přijímání a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné.

(17) Toto rozhodnutí rozvíjí ta ustanovení schengenského *acquis*, kterých se neúčastní Irsko v souladu s rozhodnutím Rady 2002/192/ES ze dne 28. února 2002 o žádosti Irska, aby se na ně vztahovala některá ustanovení schengenského *acquis* [7]. Irsko se tedy nepodílí na jeho přijímání a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné.

[1] Úř. věst. L 176, 10.7.1999, s. 36.
[2] Úř. věst. L 176, 10.7.1999, s. 31.
[3] Úř. věst. L 53, 27.2.2008, s. 52.
[4] Úř. věst. L 53, 27.2.2008, s. 1.
[5] Úř. věst. L 83, 26.3.2008, s. 3.
[6] Úř. věst. L 131, 1.6.2000, s. 43.
[7] Úř. věst. L 64, 7.3.2002, s. 20.

(18) Výbor pro Schengenský hraniční kodex, který byl konzultován dne 19. října 2009, nezaujal stanovisko,v důsledku čehož proto Komise v souladu s čl. 5a odst. 4 písm. a) rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi [1] předložila Radě návrh opatření, která mají být přijata, a zároveň ho zaslala Evropskému parlamentu,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Ostraha vnějších námořních hranic v kontextu operativní spolupráce mezi členskými státy koordinované Evropskou agenturou pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (dále jen „agentura“) se řídí pravidly stanovenými v části I přílohy. Tato pravidla a nezávazné pokyny stanovené v části II přílohy jsou součástí operačního plánu vypracovaného pro každou operaci, kterou koordinuje agentura.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno členským státům v souladu se Smlouvami.

V Lucemburku dne 26. dubna 2010.

Za Radu
předseda
M. Á. MORATINOS

[1] Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

PŘÍLOHA

ČÁST I

Pravidla pro operace na námořních hranicích koordinované agenturou

1. **Obecné zásady**

1.1 Opatření přijatá pro účely operace související s ostrahou hranic se provádějí v souladu se základními právy a způsobem, který neohrožuje bezpečnost zajištěných či zachráněných osob ani zúčastněných jednotek.

1.2 Žádná osoba nesmí být vyloděna v zemi, nebo jinak předána orgánům této země, v rozporu se zásadou nenavracení, nebo z níž hrozí nebezpečí vyhoštění nebo návratu do jiné země v rozporu s uvedenou zásadou. Aniž je dotčen bod 1.1, musí být zajištěné nebo zachráněné osoby náležitě informovány, aby mohly sdělit své důvody, jestliže se domnívají, že by jejich vylodění v navrhovaném místě bylo v rozporu se zásadou nenavracení.

1.3 Po celou dobu operace musí být zohledňovány zvláštní potřeby dětí, obětí obchodování s lidmi, osob potřebujících rychlou lékařskou pomoc, osob potřebujících mezinárodní ochranu a dalších osob v mimořádně obtížné situaci.

1.4 Členské státy zajistí, že příslušníci pohraniční stráže účastnící se operací souvisejících s ostrahou hranic budou vyškoleni v oblasti příslušných ustanovení lidských práv a uprchlického práva a obeznámeni s mezinárodním režimem pro pátrání a záchranu.

2. **Zajištění**

2.1 Po objevení lodě nebo jiného námořního plavidla (dále jen „loď“) se k nim jednotky přiblíží, aby zjistily jejich totožnost a státní příslušnost, a až do dalších opatření je z bezpečné vzdálenosti sledují. Informace o lodi jsou okamžitě sděleny koordinačnímu centru zřízenému v souvislosti s operacemi na moři koordinovanými agenturou a pro účely těchto operací.

2.2 Pokud se loď chystá vplout nebo již vplula do přilehlé zóny či teritoriálních vod členského státu, jenž se operace neúčastní, jsou informace o lodi sděleny koordinačnímu centru, které je předá dotyčnému členskému státu.

2.3 Informace o jakékoli lodi podezřelé ze zapojení do nezákonných činností na moři vymykajících se rámci operace jsou sděleny koordinačnímu centru, které je předá dotyčnému členskému státu či dotyčným členským státům.

2.4 Opatření v průběhu operace související s ostrahou hranic proti lodím nebo jiným námořním plavidlům, u nichž existuje důvodné podezření, že převážejí osoby, které mají záměr vyhnout se kontrolám na hraničních přechodech, mohou zahrnovat:

a) žádost o informace a předložení dokladů týkajících se vlastnictví, registrace a aspektů souvisejících s plavbou; poskytnutí dokladů ohledně totožnosti, státní příslušnosti a jiných relevantních údajů o osobách na palubě;

b) zastavení lodě, vstup na palubu a prohlídka lodě, lodního nákladu a osob na palubě a výslech osob na palubě;

c) informování osob na palubě o tom, že nejsou oprávněny překročit hranice a že osoby řídící plavidlo se umožněním plavby vystavují postihu;

d) zabavení lodě a zadržení osob na palubě;

e) vydání příkazu posádce lodi ke změně kursu a odplutí z teritoriálních vod či přilehlé zóny nebo směrem k jinému cíli, než jsou teritoriální vody či přilehlá zóna, doprovod plavidla či zdržování se v jeho blízkosti, dokud nepluje v daném kursu;

f) dopravení lodě nebo osob na palubě do třetí země nebo jiné předání lodě nebo osob na palubě orgánům třetí země;

g) dopravení lodě nebo osob na palubě do hostitelského členského státu nebo jiného členského státu, který se operace účastní.

2.5 Opatření uvedená v bodě 2.4 se přijmou za těchto podmínek:

2.5.1 Teritoriální vody a přilehlá zóna

2.5.1.1 Opatření uvedená v bodě 2.4 se přijmou po získání povolení a v souladu s pokyny hostitelského členského státu předanými zúčastněné jednotce prostřednictvím koordinačního centra. Za tímto účelem sdělí zúčastněná jednotka prostřednictvím koordinačního centra hostitelskému členskému státu, zda kapitán zajištěného plavidla požaduje, aby byl informován diplomatický či konzulární pracovník státu vlajky.

2.5.1.2 Veškeré činnosti v rámci operace v teritoriálních vodách nebo přilehlé zóně členského státu neúčastnícího se operace se provádějí v souladu s povolením a pokyny pobřežního státu. Koordinační centrum je informováno o veškeré komunikaci s pobřežním státem a o následném průběhu akce.

2.5.2 Volné moře mimo přilehlou zónu

2.5.2.1 Pluje-li loď pod vlajkou členského státu účastnícího se operace nebo vykazuje-li znaky registrace státní příslušnosti tohoto státu, přijmou se po obdržení povolení od státu vlajky opatření uvedená v bodě 2.4. Zástupce tohoto členského státu v koordinačním centru musí být oprávněn vydat nebo předat takové povolení.

2.5.2.2 Pluje-li loď pod vlajkou členského státu neúčastnícího se operace či třetí země nebo vykazuje-li znaky registrace státní příslušnosti tohoto státu či třetí země, vyžaduje se prostřednictvím příslušných kanálů od státu vlajky potvrzení registrace, a je-li státní příslušnost potvrzena, vyžaduje se od státu vlajky v souladu s palermským protokolem proti pašování přistěhovalců povolení k přijetí opatření uvedených v bodě 2.4.

Koordinační centrum je informováno o veškeré komunikaci se státem vlajky.

2.5.2.3 Existuje-li důvodné podezření, že loď, třebaže pluje pod cizí vlajkou či odmítá vlajku vyvěsit, má ve skutečnosti stejnou státní příslušnost jako zúčastněná jednotka, přikročí zúčastněná jednotka k ověření práva lodě plout pod zmíněnou vlajkou. Za tímto účelem může pod velením důstojníka vyslat k podezřelé lodi člun. Pokud podezření přetrvává i po zkontrolování dokladů, provede jednotka na palubě lodi s největší možnou ohleduplností další prohlídku. Země, pod jejíž vlajkou loď údajně pluje, je vhodným způsobem kontaktována.

2.5.2.4 Existuje-li důvodné podezření, že loď, třebaže pluje pod cizí vlajkou nebo odmítá vlajku vyvěsit, má ve skutečnosti státní příslušnost jiného členského státu účastnícího se operace, je po obdržení povolení tohoto členského státu provedeno ověření práva lodě plout pod jeho vlajkou. Zástupce tohoto členského státu v koordinačním centru musí být oprávněn vydat nebo předat takové povolení.

Pokud se ve výše uvedených případech podezření ohledně státní příslušnosti lodě potvrdí, jsou za podmínek stanovených v bodě 2.5.2.1 přijata opatření uvedená v bodě 2.4.

2.5.2.5 Existuje-li důvodné podezření, že loď nemá státní příslušnost, nebo může-li být považována za loď bez státní příslušnosti, ověří jednotka právo lodě plout pod danou vlajkou. Za tímto účelem může pod velením důstojníka vyslat k podezřelé lodi člun. Pokud podezření přetrvává i po zkontrolování dokladů, provede jednotka na palubě lodi s největší možnou ohleduplností další prohlídku.

Potvrdí-li se podezření, že loď nemá státní příslušnost, a existuje-li důvodné podezření, že loď je zapojena do pašování migrantů po moři ve smyslu Protokolu proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, jsou přijata opatření uvedená v bodě 2.4.

Neobdrželo-li loď od žádného členského státu právo plout pod jeho vlajkou nebo pluje-li pod vlajkami dvou nebo více států, kterých používá podle své libosti, jedná se o loď bez státní příslušnosti nebo lze takovou loď považovat za loď bez státní příslušnosti.

2.5.2.6 V průběhu čekání na povolení nebo v případě chybějícího povolení státu vlajky je loď z bezpečné vzdálenosti sledována. Bez výslovného povolení státu vlajky nesmí být přijata žádná další opatření, s výjimkou těch opatření, jež jsou nezbytná ke zmírnění bezprostředního nebezpečí pro lidské životy, jak je stanoveno v části II oddílu 1, nebo opatření, jež vycházejí z dvoustranných či mnohostranných dohod, nebo pokud loď nevpluje do přilehlé zóny.

ČÁST II

Pokyny pro pátrací a záchranné situace a pro vylodění v kontextu operací na námořních hranicích koordinovaných agenturou

1. **Pátrací a záchranné situace**

1.1 Členský stát vykonává povinnost poskytnout pomoc osobám v tísni nacházejícím se na moři v souladu s příslušnými ustanoveními mezinárodních úmluv platných pro pátrací a záchranné situace a v souladu s požadavky na dodržování základních práv. Zúčastněné jednotky poskytnou pomoc jakémukoli plavidlu či osobě na moři, jež se ocitnou v tísni. Učiní tak bez ohledu na státní příslušnost či status dané osoby a bez ohledu na okolnosti, za jakých je tato osoba nalezena.

1.2 V situaci, kdy během operace související s ostrahou hranic panuje nejistota nebo obavy ohledně bezpečnosti lodi či jakékoli osoby na palubě, by zúčastněné jednotky měly co nejdříve předat všechny dostupné informace záchrannému koordinačnímu centru odpovědnému za oblast pátrání a záchrany, kde taková situace nastane.

V případech, kdy záchranné koordinační centrum třetí země odpovědné za oblast pátrání a záchrany nereaguje na hlášení podané zúčastněnou jednotkou, měla by zúčastněná jednotka kontaktovat záchranné koordinační centrum v hostitelském členském státě.

Při očekávání pokynů od záchranného koordinačního centra by zúčastněné jednotky měly přijmout všechna přiměřená opatření k zajištění bezpečnosti dotyčných osob.

1.3 Zúčastněné jednotky by měly zvážit všechny relevantní okolnosti a sdělit příslušnému záchrannému koordinačnímu centru své hodnocení, do něhož jsou zahrnuty zejména:

a) existence žádosti o pomoc,

b) způsobilost lodi k plavbě na moři a pravděpodobnost, že loď nedopluje do své konečné destinace,

c) počet cestujících vzhledem k typu lodi (přetížení),

d) dostupnost zásob (palivo, voda, potraviny atd.) nezbytných k doplutí k pobřeží,

e) přítomnost kvalifikované posádky a velení lodě,

f) dostupnost bezpečnostního, navigačního a komunikačního vybavení,

g) přítomnost cestujících, kteří naléhavě potřebují lékařskou pomoc,

h) přítomnost mrtvých cestujících,

i) přítomnost dětí nebo těhotných žen,

j) povětrnostní a námořní podmínky.

1.4 Určení stavu nouze by nemělo záviset pouze na tom, zda bylo o pomoc skutečně požádáno

V případech, kdy osoby na palubě odmítají přijmout pomoc i přes zřejmý stav nouze lodě, by zúčastněná jednotka měla informovat záchranné koordinační centrum a pokračovat v plnění svých povinností řádné péče, přijímat nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti dotyčných osob a zároveň se vyvarovat takových činností, které by mohly zhoršit situaci či zvýšit riziko zranění či ztrát na životech.

1.5 Koordinační centrum pro operaci by mělo být co nejdříve informováno o veškerém kontaktu se záchranným koordinačním centrem a o průběhu opatření přijatých zúčastněnou jednotkou.

1.6 Jestliže loď nelze nebo již nelze považovat za loď ve stavu nouze nebo jestliže pátrací a záchranná operace již skončila, měla by zúčastněná jednotka za konzultace s koordinačním centrem pro operaci pokračovat v operaci v souladu s částí I.

2. **Vyloďování**

2.1 V operačním plánu by měla být uvedena pravidla vyloďování zajištěných či zachráněných osob v souladu s mezinárodním právem a všemi příslušnými dvoustrannými dohodami. Operační plán nesmí mít za následek uložení povinností členským státům, které se operace neúčastní.

Aniž je dotčena odpovědnost záchranného koordinačního centra a nestanoví-li operační plán jinak, mělo by být upřednostněno vylodění ve třetí zemi, z níž loď s osobami na palubě vyplula nebo přes jejíž teritoriální vody nebo oblast pátrání a záchrany tato loď plula; v případě, že to není možné, přednost by mělo mít vylodění v hostitelském členském státě, pokud není třeba jednat jinak v zájmu zajištění bezpečnosti osob.

2.2 Koordinační centrum by mělo být informováno o existenci osob ve smyslu části I bodu 1.2 a předat tyto informace příslušným orgánům hostitelského členského státu. Na základě těchto informací by měl operační plán určit, jaká navazující opatření mohou být přijata.